

**Zadania z języka polskiego i
historii do utworu:
Błąkający się Wojciech**

Patryk Daniel Garkowski

**Zadania z języka polskiego i historii do
utworu: Błąkający się Wojciech**

**Patryk Daniel
Garkowski**

Patryk Daniel Garkowski: Zadania z języka polskiego i historii do utworu: Błąkający się Wojciech

ISBN: 978-83-8386-120-3

Data wydania: 17 listopada 2024 roku

Wydanie I

Wydawca: Patryk Daniel Garkowski

Patryk Daniel Garkowski:

Zadania z języka polskiego i historii do utworu: *Błąkający się Wojciech*

Błąkający się Wojciech

Drogiego Wojciecha - biskupa Pragi
Z funkcji wydarły wewnętrzne zatargi.
Wojciech był z rodu Sławnikowiców.
Wyemigrował ze swego kraiku.

Zatarg z wiernymi =
Konieczność odejścia.
Gdzie indziej Wojciech
Poszukał schronienia.

Sławnikowice dążyli do władzy,
Sławnikowiców wymordowali.
Wojciech tymczasem był za granicą -
Nie stał się Wojciech martwą wędlinką.

Ostał się Wojciech, ostał on się
Na tym padole słoniutkich łez.
Los opłakany niech znosi w pokorze,
Póki nie zmieni się w martwą golonkę!

Trzeba wszak żyć!
Trzeba coś zrobić ze sobą!
Lecz co tutaj zrobić?!
Cóż tutaj począć?!

Cóż wobec tego mężczyzna pocznie?
Jakąż karierę mógł zrobić Wojciech?
Na łez padole był jak niemowlę,
On do zaszczytów utracił dostęp.

Patryk Daniel Garkowski:

Zadania z języka polskiego i historii do utworu: Błąkający się Wojciech

Cóż wobec tego mężczyzna pocznie?

Los mu podstawił dryblastą nogę.

Na łez padole był jak niemowlę,

Był jak bezbronny, drobny pacholę.

Lecz oto okazja się nadarzyła!

Potrzeba, potrzeba chrystianizacyjna!

Wojciech się wybrał z misją do Prus -

Nawracać chciał Prusów ten prawie już trup.

On pragnął nawrócić tysiące dusz...

Lecz był on dla Prusów po prostu jak wrzód...

Ten biedak, ciamajda i straszna niedojda

Był niczym do zdeptania biedronka.

Prusowie na niego patrzyli z ukosa.

On błąkał się, błąkał, błąkał i błąkał,

On błąkał się, błąkał, błąkał i błąkał,

On błąkał się, błąkał, błąkał i błąkał.

On nie znał języka owego ludu.

On nie znał tamtejszych obyczajów.

Ten człowiek do misji swojej obranej

Był całkiem nieprzygotowany...

Błąkał się, błąkał,

Błąkał i błąkał.

Po obcych ziemiach

Łaził niedojda...

Ten biedak, ciamajda i straszna niedojda

Okropną zgubę sobie gotował!

Nie znał języka ani zwyczajów

Bezbożnych, prostych, pogańskich Prusaków...

Patryk Daniel Garkowski:

Zadania z języka polskiego i historii do utworu: Błąkający się Wojciech

On błąkał się, błąkał, błąkał i błąkał,
On błąkał się, błąkał, błąkał i błąkał,
On błąkał się, błąkał, błąkał i błąkał,
On błąkał się, błąkał, błąkał i błąkał...

Już zechciał wrócić.

(Cóż za rozsądek!)

Chciał zrezygnować

Z misji pobożnej...

Z towarzyszami

Gdzieś się zatrzymał -

Święte to miejsce

Dla Prusów było.

Świętokradztwo?

Świętokradztwo!

Wśród Prusaków

Bulgotało.

Świętokradztwo?

Świętokradztwo!

Wśród Prusaków

Aż zawrzało.

Prusowie Wojciecha zabili podle.

Stracił swe życie wędrowca Wojciech.

Wojciech zabity,

Śmierć go zabrała.

Tak się przydała

Gorliwość kapłana...

Patryk Daniel Garkowski:

Zadania z języka polskiego i historii do utworu: Błąkający się Wojciech

Wojciech zabity,
Śmierć go zabrała.
Tak się przydała
Postawa cudaka...

Obrano go „świętym”,
Tak to uznano.
W chwałę ubrano
Mięsiłą marność.

Obrano go „świętym”,
Tak to uznano.
W chwałę ubrano
Po prostu marność.

Tkanek połacie
To nagle relikwie.
Stał się wnet Wojciech
Męczennikiem.

Tkanek połacie
To nagle relikwie.
Stało się mięso
Obwoźnym szaszłykiem...

Z ambicjami niech się łączy rozsądek.
Rozum to mocny i cudowny oręż.
Wiele powinien dla człeka znaczyć
Także i instynkt samozachowawczy...

Czasami lepiej pozostać w domu,
Niż kroczyć w nieznaną oraz wrogie strony.
Czasami lepiej żyć w samotności
Niż silić się na coś u obcych...

Patryk Daniel Garkowski:

Zadania z języka polskiego i historii do utworu: *Błąkający się Wojciech*

Zadania z języka polskiego i historii do utworu: **Błąkający się Wojciech**

Zadanie 1. W którym roku bohater poznanego utworu wierszowanego - Wojciech - objął stanowisko biskupa Pragi? (0-1 p.)

- a) W roku 997.
- b) W roku 982.
- c) W roku 1002.
- d) W roku 972.

Zadanie 2. Jak nazywał się ród, z którego Wojciech się wywodził? (0-1 p.)

- a) Piastowie.
- b) Sławnikowice.
- c) Przemyślidzi.
- d) Kapetyngowie.

Zadanie 3. Jak sądzisz, dlaczego władca Polski Bolesław Chrobry popierał misję dostojnika Wojciecha do Prus? Proszę podać dwie możliwe przyczyny przejawianego, żywionego przez władcę polskiego politycznego poparcia. (0-2 p.)

- 1)
- 2)

Zadanie 4. W którym roku Wojciech wybrał się na ziemie pogańskich Prusów - w ramach chrystianizacyjnej swej misji? (0-1 p.)

- a) W roku 1000.
- b) W roku 1025.
- c) W roku 982.
- d) W roku 997.

Zadanie 5. Czy wyprawa misyjna Wojciecha zakończyła się powodzeniem, sukcesem, czy klęską, jeśli chodzi o grunt polityczny, polityczną sferę? Ty odpowiedz, jakie były skutki polityczne misji dostojnika Wojciecha do Prus. (0-3 p.)

-
-
-
-
-
-

Zadanie 6. Uzasadnij poprzez dwa argumenty, że poznany utwór: *Błąkający się Wojciech* stanowi balladę nowoczesną. (0-2 p.)

- 1)
- 2)

Patryk Daniel Garkowski:

Zadania z języka polskiego i historii do utworu: *Błąkający się Wojciech*

Zadanie 7. Dlaczego Prusowie uśmiercili Wojciecha? I, jak sądzisz, czemu nie zabili jego towarzyszy, z dostojnikami w Prusach przebywających? (0-2 p.)

.....

.....

.....

.....

Zadanie 8. Co takiego stało się ze zwłokami Wojciecha - po zamordowaniu mężczyzny przez Prusów? Przez jakiego władcę zwłoki męczennika zostały wykupione? (0-1 p.)

.....

.....

.....

Zadanie 9. Napisz, czym jest beatyfikacja i odpowiedz, dlaczego zostały zainicjowane próby, działania, czynności, ażeby misjonarz Wojciech po swej śmierci beatyfikowany został. (0-2 p.)

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 10. W którym roku Wojciech został uznany za świętego? (0-1 p.)

.....

Zadanie 11. Dlaczego - Twoim zdaniem - tragiczna śmierć Wojciecha wywołała pewne poruszenie, rozemocjonowanie na europejskim kontynencie? Czym takie społeczne reakcje mogły być spowodowane? Z czego mogły one wynikać? (0-1 p.)

.....

.....

.....

Zadanie 12. Oceń, czy gdyby Wojciech znał kulturę, normy, zwyczaje, język odwiedzonych pogan - Prusów, to nie poniósłby śmierci, czy wtedy jego misja religijna zaowocowałaby pozytywnymi następstwami, skutkami. Czy, według Ciebie, wówczas poganie/spora część społeczeństwa Prusów nawróciłoby się/nawróciłaby się na chrześcijaństwo? Uzasadnij swe stanowisko. (0-2 p.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Patryk Daniel Garkowski:

Zadania z języka polskiego i historii do utworu: *Błąkający się Wojciech*

Zadanie 13. Jak nazywał się cesarz niemiecki, który znał świętego Wojciecha?

(0-1 p.)

- a) Jarosław Mądry.
- b) Bolesław Chrobry.
- c) Otton III.
- d) Świętopełk.

Zadanie 14. Kim takim był Radzim Gaudenty? (0-2 p.)

.....

.....

.....

.....

Zadanie 15. W którym roku Otton III odbył pielgrzymkę do grobu świętego Wojciecha? (chodzi w tym zadaniu o gnieźnieński zjazd) (0-1 p.)

- a) W roku 1000.
- b) W roku 1042.
- c) W roku 1025.
- d) W roku 982.

Zadanie 16. Co za relikwię podarował Ottonowi III Bolesław Chrobry podczas wydarzenia znanego w historiografii jako gnieźnieński zjazd? (0-1 p.)

.....

Zadanie 17. Ustal prawdziwość skonstruowanych stwierdzeń. (0-9 p.)

- 1) Tytuł ballady (*Błąkający się Wojciech*) stanowi ironiczny/sarkastyczny. prawda/fałsz
- 2) W utworze występują odwołania do określonych mięsnych produktów, wytworów. prawda/fałsz
- 3) Narrator ballady to z pewnością ateista, który negatywnie odnosi się do zabobonów, religijnych wierzeń, praktyk religijnych. prawda/fałsz
- 4) Ujęty w cudzysłowie wyraz: „świętym” wskazuje bezsprzecznie na ateizm u narratora w utworze analizowanym oraz na sarkastyczny charakter warstwy narracyjnej. prawda/fałsz
- 5) W wierszu w ogóle nie pojawia się obrazowanie turpistyczne. prawda/fałsz
- 6) Podmiot liryczny wiersza gloryfikuje świętego Wojciecha oraz idealizuje tę postać historyczną nad wyraz kolosalnie. prawda/fałsz
- 7) Według podmiotu lirycznego wiersza lamentacyjnego biskup praski Wojciech był osobą rozsądną i cechującą się rozwiniętym instynktem samozachowawczym. prawda/fałsz
- 8) Tekst: *Błąkający się Wojciech* stanowi jednocześnie moralitet oraz plunkt. prawda/fałsz
- 9) W analizowanym poemacie alegorycznym - będącym też i legendą hagiograficzną - zaprezentowany i spropagowany został wzorzec osobowy idealnego ascety. prawda/fałsz

Zadanie 18. Przytocz z utworu jedno porównanie i wyjaśnij jego funkcję/funkcje.

(0-2 p.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Patryk Daniel Garkowski:

Zadania z języka polskiego i historii do utworu: *Błąkający się Wojciech*

Zadanie 19. Przytocz z utworu jedno pytanie retoryczne i wyjaśnij funkcję/funkcje tegoż zastosowanego środka artystycznego wyrazu. (0-2 p.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 20. Przytocz z ballady jeden liczebnik oraz wyjaśnij jego funkcję/funkcje. (0-2 p.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 21. Jak myślisz, czemu służą zastosowane w balladzie powtórzenia dotyczące błąkania się Wojciecha: *On błąkał się, błąkał, błąkał i błąkał* [...]? Co te środki artystycznego wyrazu sprawiły? Jakie efekty powtórzenia owe wywołują? (0-2 p.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 22. Co to znaczy, że Prusowie *patrzyli z ukosa* na Wojciecha? (0-1 p.)

- a) Oni przejawiali negatywne reakcje społeczne wobec działań misjonarza.
- b) Oni z entuzjazmem przyjmowali chrześcijańską wiarę.
- c) To znaczy, że wielu przedstawicieli tego ludu cierpiało na piersiową kifozę.
- d) Prusowie byli wobec biskupa praskiego niezmiernie, ogromnie gościnni.

Zadanie 23. Proszę krótko przedstawić jedną, wybraną scenę z obiektu: *Drzwi Gnieźnieńskich*, jaka odnosi się do żywota, do dziejów świętego Wojciecha. (0-2 p.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Klucz odpowiedzi

numer zadania	prawidłowa odpowiedź
1	b) ¹
2	b) ²
3	1) Może za sprawą prowadzenia w Prusach misji chrystianizacyjnej państwo polskie mogłoby uzyskać, zdobyć nad Prusami kontrolę? 2) Perspektywa bycia słynnym w Europie krzewicielem/propagatorem chrześcijaństwa stanowiła dla polskiego księcia coś obiektywnie atrakcyjnego, lukratywnego, korzystnego, to korespondowało z prestiżem ^{3,4,5} .
4	d) ^{6,7,8,9}
5	Chociaż Wojciech został uśmiercony przez pogańskich Prusów, to w ostatecznym rozrachunku jego misja, śmierć przyniosły określone korzyści polityczne państwu polskiemu, władcy tego kraju - księciu Bolesławowi Chrobremu. A to dlaczego? Otóż pozycja księcia polskiego jako chrześcijańskiego władcy została podwyższona i uwiarygodniona, ucementowana, potwierdzona. Prestiż państwa polskiego nieco wzrósł - co było jedną z politycznych korzyści misyjnej wyprawy szanowanego Wojciecha, którego znali: cesarz oraz papież. Oto Wojciech został uznany za świętego (w roku 999, toteż bardzo, niezmiernie szybko, licząc od momentu śmierci owego pozbawionego instynktu samozachowawczego człowieka, prawda?). A więc polska organizacja kościelna miała swego męczennika-patrona. Oto do Polski wyruszały pielgrzymki (z powodu relikwii związanych ze zmarłą, sławną osobistością). Pragnę jeszcze wskazać na inną ważną korzyść polityczną, związaną z wyprawą misyjną Wojciecha i z jego tragiczną śmiercią. Otóż dzięki zaistniałej sytuacji religijnej można było starać się, by w Polsce utworzone zostało arcybiskupstwo (kościelna prowincja) ^{10,11,12} .
	1) Rozpatrywany utwór łączy w sobie cechy trzech rodzajów literackich. Zawiera w sobie elementy epickie oraz liryczne. Występują tutaj także elementy dramatyczne, mimo że nie ma w tekście dialogów pomiędzy postaciami. Ważną sytuacją

1 R. Kulesza, K. Kowalewski, *Zrozumieć przeszłość : Podręcznik do historii dla liceum ogólnokształcącego i technikum : zakres rozszerzony. Cz. 1*, Warszawa, 2022, Nowa Era, s. 334.

2 Tamże, s. 334.

3 Tamże, s. 332.

4 G. Wojciechowski, *Wczoraj i dziś 5 : podręcznik do historii dla klasy piątej szkoły podstawowej*, Warszawa, 2021, Nowa Era, s. 170-174.

5 T. Małkowski, *Historia 5 : podręcznik dla klasy piątej szkoły podstawowej*, Gdańsk, 2024, Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, s. 142-147.

6 R. Kulesza, K. Kowalewski, *Zrozumieć przeszłość : Podręcznik do historii dla liceum ogólnokształcącego i technikum : zakres rozszerzony. Cz. 1*, Warszawa, 2022, Nowa Era, s. 332.

7 G. Wojciechowski, *Wczoraj i dziś 5 : podręcznik do historii dla klasy piątej szkoły podstawowej*, Warszawa, 2021, Nowa Era, s. 170-174.

8 T. Małkowski, *Historia 5 : podręcznik dla klasy piątej szkoły podstawowej*, Gdańsk, 2024, Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, s. 142-147.

9 I. Kąkolewski, K. Kowalewski, A. Plumińska-Mieloch, O. Pytlińska w *Egzamin gimnazjalny : repetytorium : język polski, historia, wiedza o społeczeństwie*, Warszawa, 2015, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, s. 238.

10 R. Kulesza, K. Kowalewski, *Zrozumieć przeszłość : Podręcznik do historii dla liceum ogólnokształcącego i technikum : zakres rozszerzony. Cz. 1*, Warszawa, 2022, Nowa Era, s. 333.

Patryk Daniel Garkowski:

Zadania z języka polskiego i historii do utworu: *Błąkający się Wojciech*

6	<p>dramatyczną ballady jest śmierć Wojciecha z rąk pogańskich Prusów. W poznanym dziele występuje bogactwo środków artystycznego wyrazu - środków poetyckich¹³.</p> <p>2) W balladzie nie ma żadnej magii, nie ma żadnych czarów, cudów. Przyroda nie wymierza żadnej kary¹⁴, a występujący w dziele narrator (nie podmiot liryczny, tylko narrator) negatywnie oraz racjonalnie wyraża się o osobie uznanej w kościele za świętą. Wszystko to świadczy o nowoczesnym, modernistycznym charakterze dziełka, które nie przypomina wcale prymitywnej, stylizowanej na ludową ballady.</p> <p>*3) W utworze zastosowano nowoczesny, modernistyczny znak interpunkcyjny =.</p> <p>*4) Osoba mówiąca w tekście (narrator) odrzuca zabobony, wierzenia, głupotę ludzką, brak racjonalności, a także brak wykazywania instynktu samozachowawczego.</p> <p>*5) W balladzie pojawia się obrazowanie turpistyczne. Występuje tutaj motyw mięsa. Zaś człowiek został tutaj porównany do mięsnego wytworu. Turpistyczne, mięsne obrazowanie to przejawy nowoczesności w poezji, w literaturze¹⁵.</p>
7	<p>Prusowie zabili Wojciecha, ponieważ popełnił on - według pogańskich Prusów - świętokradztwo, kiedy to zdecydował się zatrzymać z kompanami w przestrzeni świętej dla pogan, objętej normami i sankcjami. Być może Prusowie nie uśmiercili towarzyszy Wojciecha, ponieważ kierowali się jakimiś zasadami, jakimś honorem, być może chcieli tylko ukarać za świętokradztwo najważniejszą w grupie chrześcijańskiej jednostkę, czyli samego Wojciecha, będącego przywódcą misyjnym^{16,17,18}.</p>
8	<p>Po tym jak Wojciech został uśmiercony, zwłoki jego zostały wykupione przez władcę polskiego - Bolesława Chrobrego. Nastąpiło uroczyste pochowanie zmarłego dostojnika religijnego w Gnieźnie. Oto chciano beatyfikować zmarłego Wojciecha (uczynić go świętym). Szczątki męczennika stały się jedną, wielką relikwią. Ogółem, to co z niego zostało, było jedną, wielką relikwią^{19,20,21}.</p>
9	<p>Beatyfikacja to uczynienie zmarłej osoby świętą w kościele katolickim, oficjalne uznanie człowieka danego za świętego. Może być dokonana ona tylko przez odpowiedni podmiot - reprezentujący chrześcijańską organizację religijną. Świętymi mogą być i mężczyźni, i kobiety. Próby, działania, czynności, by Wojciech został po śmierci beatyfikowany, jako święty kościoła katolickiego, zostały zainicjowane, albowiem łączyło się to z korzyściami dla państwa polskiego. Oto do Polski mogłyby wyruszać pielgrzymki wiernych - w celu odwiedzenia szczątków świętego Wojciecha, a</p>

11 G. Wojciechowski, *Wczoraj i dziś 5 : podręcznik do historii dla klasy piątej szkoły podstawowej*, Warszawa, 2021, Nowa Era, s. 170-174.

12 T. Małkowski, *Historia 5 : podręcznik dla klasy piątej szkoły podstawowej*, Gdańsk, 2024, Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, s. 142-147.

13 (opracowanie haseł: A. Popławska, P. Szelaąg, K. Kotowski) *Słownik terminów literackich [...]*, Kraków, Wydawnictwo GREG, s. 23-24.

14 Tamże, s. 23-24.

15 Tamże, s. 233.

16 R. Kulesza, K. Kowalewski, *Zrozumieć przeszłość : Podręcznik do historii dla liceum ogólnokształcącego i technikum : zakres rozszerzony. Cz. 1*, Warszawa, 2022, Nowa Era, s. 334.

17 G. Wojciechowski, *Wczoraj i dziś 5 : podręcznik do historii dla klasy piątej szkoły podstawowej*, Warszawa, 2021, Nowa Era, s. 170-174.

18 T. Małkowski, *Historia 5 : podręcznik dla klasy piątej szkoły podstawowej*, Gdańsk, 2024, Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, s. 142-147.

19 R. Kulesza, K. Kowalewski, *Zrozumieć przeszłość : Podręcznik do historii dla liceum ogólnokształcącego i technikum : zakres rozszerzony. Cz. 1*, Warszawa, 2022, Nowa Era, s. 332-333.

20 G. Wojciechowski, *Wczoraj i dziś 5 : podręcznik do historii dla klasy piątej szkoły podstawowej*, Warszawa, 2021, Nowa Era, s. 170-174.

21 T. Małkowski, *Historia 5 : podręcznik dla klasy piątej szkoły podstawowej*, Gdańsk, 2024, Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, s. 142-147.

Patryk Daniel Garkowski:

Zadania z języka polskiego i historii do utworu: *Błąkający się Wojciech*

	to mogłoby się łączyć z ponoszonymi przez odwiedzających wydatkami - sytuacja ekonomiczna kraju mogłaby więc się poprawić nieco. Oto dzięki beatyfikacji Polska miałaby swego świętego, swego patrona, bardziej adekwatne, uzasadnione byłoby ubieganie się, aby w Polsce powstało arcybiskupstwo (rozumiane jako kościelna prowincja). Uczynienie Wojciecha świętym podniosłoby prestiż władcy polskiego - księcia Bolesława Chrobrego, który przecież popierał misję dostojnika na pogańskie Prusy; Chrobry pomógł nieszczęśliwemu w zorganizowaniu wyprawy. Chyba podniosłoby się prestiż całego kraju polskiego dzięki beatyfikacji. Pamiętać należy o tym, że Wojciecha znali: cesarz, papież, że była to osobistość znana w Europie, szanowana, pobożna ^{22,23,24} .
10	W roku 999 ^{25,26,27} .
11	Wojciech cieszył się szacunkiem. Z wysokiego rodu on pochodził. Postrzegano go jako pobożnego, gorliwego religijnie, zaangażowanego w materie wiary. Wiedzieli o Wojciechu cesarz oraz papież. Nic więc dziwnego, że na europejskim kontynencie tragiczna śmierć owej osoby wywołała pewne poruszenie, pewne rozemocjonowanie. Reakcje takie mogły być spowodowane po prostu wierzeniami, religijnością tamtejszych, żyjących wtedy ludzi. Mogły one wynikać po prostu z żywionych światopoglądów. A śmierć człowieka to coś przykrego, ale i zarazem interesującego, nienudnego. To dobry temat na plotki, rozmowy ^{28,29} .
12	Moim zdaniem, gdyby Wojciech znał kulturę, zwyczaje, język Prusów, ich normy, to wtedy nie poniósłby śmierci, zaś wówczas jego misja odniosłaby sukces, wielu z pogan nawróciłoby się na chrześcijańską wiarę. Z pewnością nie całe społeczeństwo, nie wszyscy Prusowie. Proces nawracania byłby powolny, a nie gwałtowny. Prusowie mogliby nawet polubić obcego, który znałby ich zwyczaje, kulturę, normy i język, co wynika z praw psychologii oraz socjologii.
13	c) ^{30,31}

22 R. Kulesza, K. Kowalewski, *Zrozumieć przeszłość : Podręcznik do historii dla liceum ogólnokształcącego i technikum : zakres rozszerzony. Cz. 1*, Warszawa, 2022, Nowa Era, s. 332-333.

23 G. Wojciechowski, *Wczoraj i dziś 5 : podręcznik do historii dla klasy piątej szkoły podstawowej*, Warszawa, 2021, Nowa Era, s. 170-174.

24 T. Małkowski, *Historia 5 : podręcznik dla klasy piątej szkoły podstawowej*, Gdańsk, 2024, Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, s. 142-147.

25 R. Kulesza, K. Kowalewski, *Zrozumieć przeszłość : Podręcznik do historii dla liceum ogólnokształcącego i technikum : zakres rozszerzony. Cz. 1*, Warszawa, 2022, Nowa Era, s. 333.

26 G. Wojciechowski, *Wczoraj i dziś 5 : podręcznik do historii dla klasy piątej szkoły podstawowej*, Warszawa, 2021, Nowa Era, s. 170-174.

27 T. Małkowski, *Historia 5 : podręcznik dla klasy piątej szkoły podstawowej*, Gdańsk, 2024, Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, s. 142-147.

28 R. Kulesza, K. Kowalewski, *Zrozumieć przeszłość : Podręcznik do historii dla liceum ogólnokształcącego i technikum : zakres rozszerzony. Cz. 1*, Warszawa, 2022, Nowa Era, s. 332-333.

29 T. Małkowski, *Historia 5 : podręcznik dla klasy piątej szkoły podstawowej*, Gdańsk, 2024, Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, s. 142-147.

30 R. Kulesza, K. Kowalewski, *Zrozumieć przeszłość : Podręcznik do historii dla liceum ogólnokształcącego i technikum : zakres rozszerzony. Cz. 1*, Warszawa, 2022, Nowa Era, s. 334.

31 T. Małkowski, *Historia 5 : podręcznik dla klasy piątej szkoły podstawowej*, Gdańsk, 2024, Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, s. 142-147.

Patryk Daniel Garkowski:

Zadania z języka polskiego i historii do utworu: *Błąkający się Wojciech*

14	Już ja odpowiadam... Radzim Gaudenty był bratem uśmierconego Wojciecha. On to został pierwszym arcybiskupem gnieźnieńskim ³² .
15	a) ^{33,34,35,36}
16	Ramię świętego Wojciecha ^{37,38} .
17	1) prawda, 2) prawda, 3) prawda, 4) prawda, 5) fałsz, 6) fałsz, 7) fałsz, 8) fałsz, 9) fałsz
18	<i>Na łez padole był jak niemowlę</i> - to porównanie ukazuje trudną sytuację egzystencjalną Wojciecha - on przeżył na świecie, podczas gdy członków jego rodu - Sławnikowiców - wymordowano (pamiętajmy, że Sławnikowice rywalizowali z Przemyślidami o władzę w Czechach) ³⁹ . Zresztą, zastosowane porównanie ogólnie akcentuje pozycję, kondycję przeciętnego człowieka na świecie - ludzie to tylko małe punkciki, małe ziarenka piasku, są niczym brodzące w bagnach niemowlęta. Ludzie, nie tylko dzieci, są zatem nieporadnymi istotami, niepotrafiącymi sobie wyśmienicie radzić ze światem, z jego okrucieństwami. Świat to padół łez - miejsce nieprzyjazne, niepozwalające na stałe zaznawanie szczęścia, stałej rozkoszy. Prócz tego zastosowane przez poetę porównanie zwiększa rytmiczność tekstu, pozytywnie wpływa na kompozycję ballady, porównanie owe stanowi dźwięczne i miłe do czytania/słuchania. Porównanie wydaje się bardzo pasować do faktu historycznego tragicznej śmierci misjonarza Wojciecha.
19	1) <i>Lecz co tutaj zrobić?!</i> 2) <i>Cóż tutaj począć?!</i> Obie powyższe konstrukcje językowe stanowią tak zwane pytania retoryczne. Mogą one między innymi akcentować: zagubienie Wojciecha, wiele możliwości, wiele możliwych, różnych dróg, ścieżek do wybrania przez przyszłego świętego oraz męczennika, jak również możliwość kierowania się instynktem samozachowawczym i rozsądkiem na tym wielkim świecie. Z drugiej strony pytania retoryczne, poprzez znaki interpunkcyjne wykrzykniki (!), zdają się odnosić do faktu, że członkowie rodu

32 R. Kulesza, K. Kowalewski, *Zrozumieć przeszłość : Podręcznik do historii dla liceum ogólnokształcącego i technikum : zakres rozszerzony. Cz. 1*, Warszawa, 2022, Nowa Era, s. 334.

33 Tamże, s. 334.

34 G. Wojciechowski, *Wczoraj i dziś 5 : podręcznik do historii dla klasy piątej szkoły podstawowej*, Warszawa, 2021, Nowa Era, s. 170-174.

35 T. Małkowski, *Historia 5 : podręcznik dla klasy piątej szkoły podstawowej*, Gdańsk, 2024, Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, s. 142-147.

36 I. Kąkolowski, K. Kowalewski, A. Plumińska-Mieloch, O. Pytlińska w *Egzamin gimnazjalny : repetytorium : język polski, historia, wiedza o społeczeństwie*, Warszawa, 2015, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, s. 238.

37 R. Kulesza, K. Kowalewski, *Zrozumieć przeszłość : Podręcznik do historii dla liceum ogólnokształcącego i technikum : zakres rozszerzony. Cz. 1*, Warszawa, 2022, Nowa Era, s. 334.

38 G. Wojciechowski, *Wczoraj i dziś 5 : podręcznik do historii dla klasy piątej szkoły podstawowej*, Warszawa, 2021, Nowa Era, s. 170-174.

39 R. Kulesza, K. Kowalewski, *Zrozumieć przeszłość : Podręcznik do historii dla liceum ogólnokształcącego i technikum : zakres rozszerzony. Cz. 1*, Warszawa, 2022, Nowa Era, s. 334.

Patryk Daniel Garkowski:

Zadania z języka polskiego i historii do utworu: *Błąkający się Wojciech*

	Sławnikowiców zostali uśmierceni; i w związku z tym Wojciech - pozbawiony pewnych koneksji - został usadowiony w gorszym położeniu społecznym. Chociaż pochodził z możnego rodu, to było mu obiektywnie gorzej. Owe pytania retoryczne wydają się być emocjonalnie zaangażowane, ekspresyjne - a to dzięki wykrzyknikom właśnie.
20	<i>On pragnął nawrócić tysiące dusz...</i> W przytoczonej konstrukcji liczebnikiem jest podkreślony wyraz: <i>tysiące</i> . Liczebnik owy podkreśla ambicje oraz religijną gorliwość bohatera utworu - Wojciecha. Wybrał się on do Prus, aby nawrócić tamtejszą pogańską ludność na chrześcijaństwo. Liczebnik stanowi dźwięczny i pasuje do reszty elementów zdania oznajmującego w czasie przeszłym. Można także rozważyć, czy aby liczebnik ten nie konstruuje hiperboli - wyolbrzymienia. No bo przecież tysiące osób do nawrócenia to już dość duża liczba. Taki cel byłby trudny do osiągnięcia. Czy Wojciech uważał, że za pomocą posiadanych środków, walorów, na przykład osobistych, może wraz z towarzyszami wędrowki nawrócić pogan, na pruskich terenach, nie znając języka, norm, kultury ludu pogańskiego? Nawet mi się wydaje Wojciech pełen pychy. A pycha nie jest z pewnością cechą wzorca osobowego świętego, obecnego w kulturze średniowiecza.
21	Zastosowane w balladzie powtórzenia podkreślają dobitnie, iż Wojciech był zagubiony podczas swej własnej misji, że był do chrystianizacyjnej ekspedycji zupełnie nieprzygotowany. Iż był totalnie niezorganizowany. Pokonywanie przez niego przestrzeni było oparte na nierozwadze oraz na nieracjonalności - i to uświadamiają czytającemu/słuchaczowi zastosowane, rzeczony powtórzenia. Ponadto powtórzenia owe powodują powstanie miłego rytmu, generują stan dźwięczności utworu. Eufonię. Myślę, że przez te powtórzenia czytelnik przede wszystkim wyobrazić sobie może nieudolność, błąkanie się Wojciecha po ziemiach pogańskich Prusów. A zatem zastosowane powtórzenia służą swoistemu uplastycznieniu obrazowania. Równocześnie jednak te powtórzenia stanowią kpienie, szydzenie narratora z misjonarza. To, że Wojciech odprawił przydzielonych mu do ochrony wojów, było głupie, nierozważne ⁴⁰ . A może z wojownikami u boku lepiej by sobie radził z wędrowaniem, pokonywaniem przestrzeni i nie błąkałby się stale?
22	a)
23	Oto na Drzwiach Gnieźnieńskich możemy dostrzec chociażby dramatyczną chwilę zbliżającego się kresu egzystencji Wojciecha, gdzie widzimy topór i włócznię dzierżone przez barbarzyńców. W rzeczonyj scenie płaskorzeźbowej jeden z uzbrojonych pogan trzyma obrzydłą nogę na lekkomyślnym świętym, co dobrze podkreśla dramatyzm przedstawionej w dziele sztuki sytuacji nieuchronności kresu żywota. W tej wykreowanej scenie Wojciech jeszcze żyje, ale najwyraźniej zaraz ma umrzeć, już za moment ⁴¹ .
24	1) W utworze nie występują cuda, w balladzie nie ma zdarzeń nadprzyrodzonych, nierealistycznych ⁴² . Święty Wojciech nie czyni żadnych cudów. Jest on po prostu zwykłym śmiertelnikiem - nieudolnym i pozbawionym racjonalności oraz instynktu samozachowawczego - tak oto został w balladzie on zaprezentowany. 2) Podmiot literacki utworu nie gloryfikuje, nie wysławia Wojciecha, lecz go potępia,

40 T. Małkowski, *Historia 5 : podręcznik dla klasy piątej szkoły podstawowej*, Gdańsk, 2024, Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, s. 142.

41 R. Kulesza, K. Kowalewski, *Zrozumieć przeszłość : Podręcznik do historii dla liceum ogólnokształcącego i technikum : zakres rozszerzony. Cz. 1*, Warszawa, 2022, Nowa Era, s. 334.

42 (opracowanie haseł: A. Popławska, P. Szelaąg, K. Kotowski) *Słownik terminów literackich [...]*, Kraków, Wydawnictwo GREG, s. 110-111.

	<p>krytykuje. Narrator wyraża wobec dziwnego mężczyzny dezaprobatę. Z Wojciecha drwi, szydzi. Jest to bardzo wyraźne. Utwór nie jest parenetyczny, w istocie nie kreuje/nie propaguje wzorca osobowego - wzorca osobowego świętego. A gdyby to była legenda hagiograficzna, to świętego przedstawiono by w dobrym świetle, by poddano go zabiegowi idealizacji. Wtedy to byłby zademonstrowany jako istna doskonałość, zgodnie z ideałami wiary chrześcijańskiej.</p> <p>*3) Ballada nie propaguje pobożnej postawy, nie zachęca w ogóle do religijności.</p> <p>*4) Podmiot literacki - narrator - to ateista, który nie wierzy w boga, w świętości, nie jest to chrześcijanin, katolik. Być może narrator to postać osadzona w czasach dawnych, może to jakiś mądry myśliciel z dawnego okresu - wskazywałoby na to użycie archaizmu pod koniec utworu - wyrazu: <i>człeka</i>. A zatem podmiot literacki obecny w balladzie nie pasuje do konwencji legendy hagiograficznej.</p>
25	<p>1) Wojciech był religijny, pobożny, oddał się bez reszty kwestiom wiary - wiedział z pewnością, jak wiele ryzykuje, uczestnicząc w misji chrystianizacyjnej na pogańskie Prusy. A ostatecznie przecież poniósł najwyższą cenę osobniczą swej gorliwości, ambicji - oto został zabity przez pogan - poniósł więc przekropany koszt za swe aktywności życiowe⁴³.</p> <p>2) Wojciech nie kierował się rozsądkiem ani instynktem samozachowawczym. Był człowiekiem głupim, nierozważnym. Nie dążył do maksymalnego przedłużenia długości swej egzystencji, nie zachowywał się jak organizm biologiczny, zgodnie z teorią walki o byt. Być może ważniejsze dla Wojciecha było życie wieczne, w niebie, niż doczesne, pełne trosk. Chociaż raczej Wojciech nie uważał swej misji za samobójczą, na pewno miał nadzieję, że jakoś to przeżyje, że jakoś to przetrwa, bez śmierci. Przecież po tym jak źle go Prusowie odebrali, to postanowił prędko zawrócić, zrezygnować z misji⁴⁴. Nie trwał w swym uporze bezgranicznie. Nie chciał nawracać ludzi za wszelką cenę. Niemniej jednak nie kierował się instynktem samozachowawczym oraz rozsądkiem, nie cechował się przedsiębiorczością. Bo inaczej w ogóle by do Prus się nie wybrał. W tym więc sensie nasuwał na myśl wzorec średniowieczny świętego - bo nie był rozsądny, nie był przedsiębiorczy i nie cechował go instynkt samozachowawczy. O braku rozsądku Wojciecha świadczy fakt, iż odprawił on przydzielonych mu do ochrony wojów. Ze wzorcem osobowym świętego w możliwości są korespondować: nierozwaga, nielogiczność postępowania, brak dbałości o siebie, o ciało.</p>
26	<p>Morał czy też morały występuje/występują w dwóch ostatnich zwrotkach ballady pisarza, poety, ateisty Patryka Daniela Garkowskiego:</p> <p><i>Z ambicjami niech się łączy rozsądek. Rozum to mocny i cudowny oręż. Wiele powinien dla człeka znaczyć Także i instynkt samozachowawczy...</i></p> <p><i>Czasami lepiej pozostać w domu, Niż kroczyć w nieznane oraz wrogie strony. Czasami lepiej żyć w samotności Niż silić się na coś u obcych...</i></p> <p>Lecz w zadaniu nakazano jedynie przytoczyć morał/morały. Nie trzeba zatem wyjaśniać sensu morału czy też morałów. Morału/morałów nie trzeba próbować interpretować.</p>

43 D. Dominik-Stawicka, E. Czarnota, *Język polski : Vademecum maturalne 2013*, Gdynia, 2009, Wydawnictwo Pedagogiczne OPERON, s. 29-46.

44 R. Kulesza, K. Kowalewski, *Zrozumieć przeszłość : Podręcznik do historii dla liceum ogólnokształcącego i technikum : zakres rozszerzony. Cz. 1*, Warszawa, 2022, Nowa Era, s. 334.

Patryk Daniel Garkowski:

Zadania z języka polskiego i historii do utworu: *Błąkający się Wojciech*

	Należy zważyć, iż cząstkowe, niewielkie morały mogą współtworzyć w dziele literackim jeden morał - zbiorczy.
--	--

Patryk Daniel Garkowski:

Zadania z języka polskiego i historii do utworu: Błąkający się Wojciech

Bibliografia

- 1) (opracowanie haseł: A. Popławska, P. Szela, K. Kotowski) *Słownik terminów literackich* [...], Kraków, Wydawnictwo GREG,
- 2) D. Dominik-Stawicka, E. Czarnota, *Język polski : Vademecum maturalne 2013*, Gdynia, 2009, Wydawnictwo Pedagogiczne OPERON,
- 3) I. Kąkolewski, K. Kowalewski, A. Plumińska-Mieloch, O. Pytlińska w *Egzamin gimnazjalny : repetytorium : język polski, historia, wiedza o społeczeństwie*, Warszawa, 2015, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne,
- 4) G. Wojciechowski, *Wczoraj i dziś 5 : podręcznik do historii dla klasy piątej szkoły podstawowej*, Warszawa, 2021, Nowa Era,
- 5) R. Kulesza, K. Kowalewski, *Zrozumieć przeszłość : Podręcznik do historii dla liceum ogólnokształcącego i technikum : zakres rozszerzony. Cz. 1*, Warszawa, 2022, Nowa Era,
- 6) T. Małkowski, *Historia 5 : podręcznik dla klasy piątej szkoły podstawowej*, Gdańsk, 2024, Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe